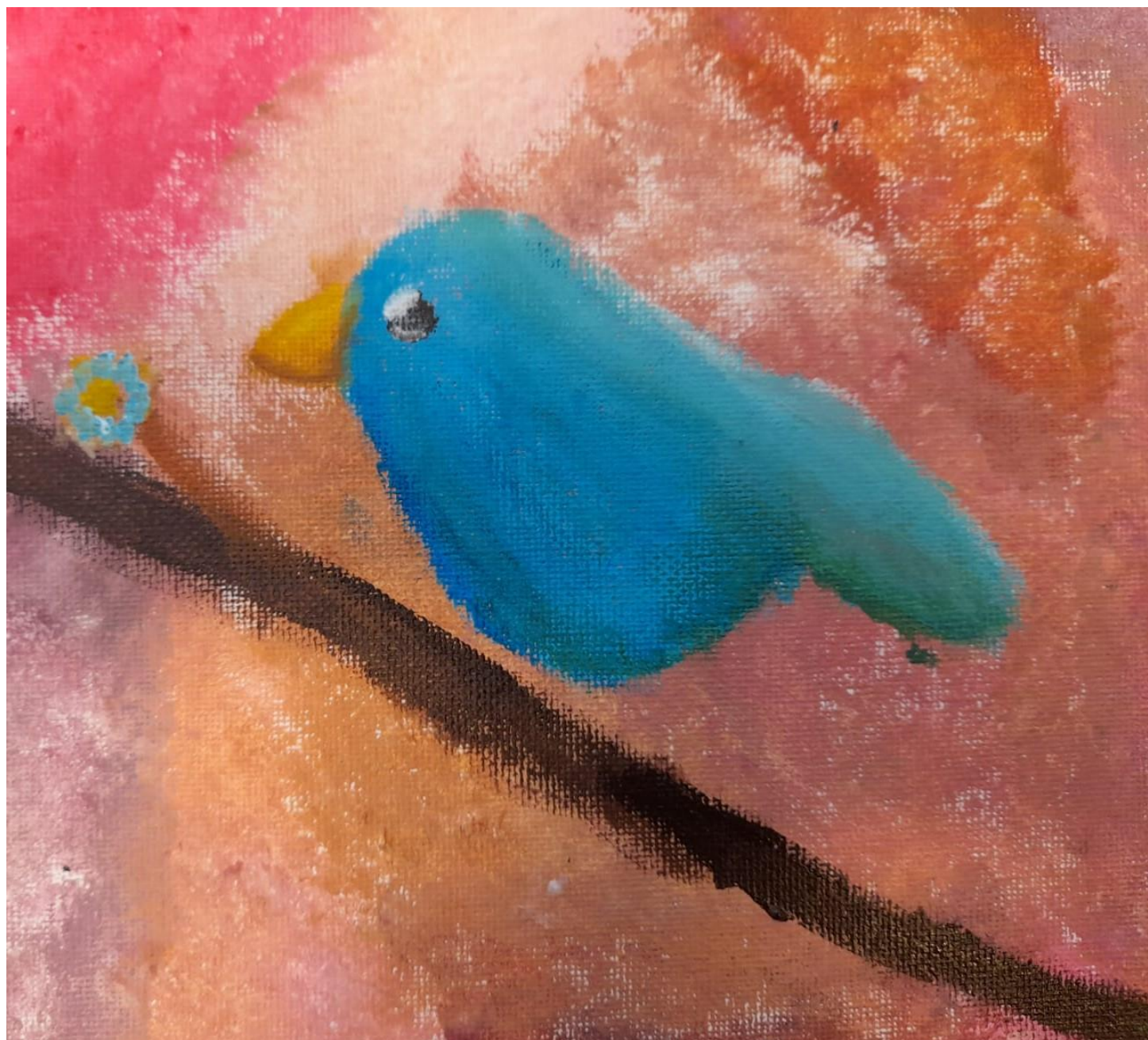

Malax kommuns kulturprogram 2021-2030

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Inledning	1
1.1 Uppgörande av kulturprogrammet	2
1.2 Medverkande	2
1.3 Disposition	2
2 Kulturdefinition och aktörer	3
2.1 Kultur och dess delområden	3
2.2 Kulturaktörer i kommunen	4
3 Lagar och strategier	5
3.1 Lagar som berör kulturverksamhet i kommunen	5
3.2 Undervisnings- och kulturministeriets kulturpolitiska strategi 2025	6
3.3 Kulturprogram Österbotten	7
3.4 Kultur i kommunens strategidokument	9
3.5 Målsättningar nämnda i "Kulturplan per 17.3.2020"	10
4 Vision för kultur i Malax 2030	11
5 Delmål för uppnående av visionen för kultur 2030	12
5.1 Mål för kulturutveckling i Malax 2021-2025	12
5.2 Mål för kulturutveckling i Malax 2025-2030	12
6 Nuläge och ändrade strategier	13
6.1 Svagheter och styrkor inom kultur år 2020	13
6.2 Förslag på kulturmålsättningar som del av Malax kommunstrategi	14
7 Årliga målsättningar och utvecklingsåtgärder	14
7.1 Utvecklingsåtgärder för kulturfältet 2021-2025	15
7.2 Utvecklingsåtgärder per sektor 2021-2030	16
7.2.1 Fritidskansliet	17
7.2.2 Malax kommunbibliotek	18
7.2.3 Malax-Korsnäs MI	19
7.2.4 Grundskolor och gymnasiet	19
7.2.5 Äldreomsorgen	20
7.2.6 Småbarnspedagogiken	21
7.2.7 Första, tredje och fjärde sektorn	21
7.2.8 Råd och ungdomsfullmäktige	22
8 Kulturplaner och kommunalt ansvar	23
9 Verksamhetskultur för kulturutveckling	23
10 Godkännande av kulturprogrammet och uppdatering	24

1 Inledning

Detta program är en övergripande beskrivning av hur man i Malax kommun arbetar med koordinering, samarbete och utveckling av kultur inom ramen för kommunal verksamhet. Det beskriver också hur detta kopplas samman med lagstiftning, Undervisnings- och kulturministeriets kulturpolitiska strategi och Malax kommunstrategi. Malax kulturprogram 2021-2030 är ett strategiskt verktyg för utveckling av kulturverksamheten, därför finns även konkreta utvecklingsåtgärder fram till 2025 uppräknade. Det stipuleras dessutom vilka kommunala funktioner som ansvarar för förverkligande av specifika utvecklingsåtgärder, samt hur arbetsprocessen för förverkligande och utvärdering byggs upp. Malax kommuns kulturprogram 2021-2030 är alltså i första hand ett kommunalt arbetsverktyg för kulturverksamheten, men visionen för kultur i Malax 2030 går utöver det och visionen kan inte nås enbart genom gott arbete inom den kommunala verksamheten.

Kommunen hör till andra sektorn, men det finns också en första, tredje och fjärde sektor. Förenklat kan man säga att första sektorn är företag, tredje är föreningar och fjärde sektorn är privatpersoner. Dessa sektorer och aktörer inom dem åläggs inget direkt ansvar i Malax kommuns kulturprogram, men de är ändå centrala aktörer inom kulturfältet i Malax kommun och för kultur i Malax i stort. De nämns i kulturprogrammet i och med att samverkan och god dialog med alla kulturaktörer är avgörande för att utveckla kulturfältet som helhet i Malax kommun som geografiskt område. Den kommunala kulturverksamheten är en del av kultur i Malax, men föreningar står för en betydande del av alla kulturaktiviteter i kommunen. Det finns också företag inom kultur, alltså första sektorn, och öppna evenemang eller enskilda initiativ kan ordnas även av enskilda personer alternativt kollektiv som kommer samman för att utveckla utan bakomliggande organisation, alltså fjärde sektorn¹.

Visionen för kultur i Malax 2030 är framtagen tillsammans med representanter från föreningar, kommunen och råd, och den nås bäst genom att alla i kommunen, oberoende av vilken sektor de representerar, tillsammans jobbar för att göra den till verklighet. Frivilliga men önskade konkreta utvecklingsåtgärder nämns därför också för första, tredje och fjärde sektorn i detta kulturprogram.

Den önskade verksamhetskulturen för hela kulturfältet i Malax är en kombination av systematisk och fri utveckling. Det behövs ett kulturprogram, interna kulturplaner för kommunal verksamhet, styrelsebeslut i föreningar och företag, men också att kulturaktörer möts, att invånare har tillfälle att påverka och kläcka idéer och att kulturfältet jobbar mot ett gemensamt mål på många olika fronter. Spontana idéer som uppkommer behöver välkomnas och att det är viktigt att de kan förverkligas snabbt tillsammans eller enskilt då resurser och entusiasm finns. I detta kulturprogram beskrivs i första hand de systematiska åtgärderna, men även de fria, spontana, snabbt organiserade insatserna behövs. Insatser av alla typer som för kommunen och dess invånare mot visionen för kultur 2030 är viktiga. Malax kulturprogram 2021-2030 är ingen heltäckande beskrivning av kulturutveckling inom kulturfältet i kommunen, men det eftersträvar att vara del av att stärka kulturarbetet för att säkerställa att visionen för kultur i Malax 2030 nås.

¹ Mäenpää & Faehnle skiver i boken *4 Sektori, Kuinka kaupunginaktiviteettiä haastaa hallinnon, muuttaa markkinat ja laajentaa demokratiaa* att en gammal definition på fjärde sektorn är att den består av aktörer från den privata sfären, alltså familj, hemmet, släktingar, vänner eller grannar. I boken om stadsaktivism definierar Mäenpää & Faehnle (2021, 43) däremot fjärde sektorn som kollektiv som organiserar sig kring sin egen aktivitet. I Malax kommun kommer det inte att finnas stadsaktivism, men landsbygdsaktivism kan finnas. Landsbygdsaktivism organiserad av fjärde sektorn är ett bra komplement till kulturutveckling driven av fastare organisationer.

1.1 Uppgörande av kulturprogrammet

Malax kommuns kulturarbetare har under tiden september 2020 till augusti 2021 skrivit detta kulturprogram för kommunen i samråd med olika aktörer i Malax, i och med att "Kulturplan per 17.3.2020"² inte hade en visionsdel eller en processbeskrivning för hur kultur ska utvecklas i kommunen. "Kulturinventering 2019, Malax kommun"³ har också beaktats i uppgörandet av kulturprogrammet, men kulturinventeringen är en viktig förteckning över kulturfältet i Malax kommun och ersätts inte av kulturprogrammet. Kulturprogrammet ersätter däremot "Kulturplan per 17.3.2020" då det som nämns i den planen antingen förverkligats som del av kulturarbetarens arbete fram till maj 2021 eller skrivits in som mål i det nya kulturprogrammet. Begreppet "kulturplan" kommer i Malax från och med hösten 2021 att betyda ett internt arbetsdokument för förverkligande av utvecklingsåtgärder kring kultur, medan Malax kommuns kulturprogram 2021-2030 blir det övergripande strategiska verktyget för kulturutveckling i kommunen.

1.2 Medverkande

Torsdagen den 19 november 2020 hölls ett webinarium om visionen för kultur i Malax 2030. Under webinariet gjordes åtta skilda dokument upp kring visionen av deltagarna. Deltagarna representerade olika funktioner i kommunen, föreningar, företag och rådet för personer med funktionsnedsättning. Dokumenten har beaktats i uppgörandet av visionen och finns som bilagor till detta kulturprogram. Äldrerådet och rådet för personer med funktionsnedsättningar har också haft möjlighet att påverka visionen kring kultur i Malax 2030. Separata allmänna diskussioner om kultur i Malax har förts med bl.a. gymnasiets studeranderåd, personer på sysselsättning i kommunen, ungdomsfullmäktige samt olika föreningar, däribland Konstverkstaden Malakta⁴, Malax-Petalax 4H, Arbetsgruppen för Petalax, Bergö öråd. En diskussion kring möjliga konkreta utvecklingsinsatser kring kultur för ungdomar under 2021-2022 fördes med ungdomsfullmäktige och ett möte kring utfallet av deras förslag hölls under våren 2021. Kommunbiblioteket, Fritidskansliet, Malax-Korsnäs MI, lågstadier, högstadiet och gymnasiet, småbarnspedagogiken och äldreboenden har fått tillfälle att revidera texten i kulturprogrammet, med särskild fokus på de delar som gäller deras åtgärder. Malakta har konsulterats kring indelningen i delområden av kultur. Hela strategin har varit tillgänglig för påseende av intresserade kommuninvånare under juni till augusti 2021.

1.3 Disposition

Kulturprogrammet är uppbyggt så att det efter inledningen följer en definition av kultur och dess delområden och en redogörelse för vilka kulturaktörerna är i Malax kommun. Det avsnittet följs av en genomgång av lagar och strategier samt på vilket sätt dessa är relevanta i kommunen. Den genomgången avslutas med att redogöra för den gällande kulturplanen för kommunen år 2020 och hur den beaktats här. Det fjärde avsnittet redogör för den nya visionen för kultur i Malax 2030 som

² "Kulturplan per 17.3.2020" är ett dokument för kulturutveckling i Malax kommun som godkändes av Fritids- och kulturnämnden i mars 2020.

³ "Kulturinventering 2019, Malax kommun" är en förteckning över både kommunens och tredje sektorns kulturutbud och -producenter gjordes upp 2019 och reviderades i mars 2020. Denna förteckning över kommunens kulturverksamhet liksom föreningar i kommunen som har kulturverksamhet är ett ytterligare viktigt kompletterande dokument som konkret visar på bredden hos Malax kulturfält och också beskriver vad verksamheten innefattar.

⁴ I fortsättningen förkortat till "Malakta"

introduceras i och med detta kulturprogram. Det följs av ett avsnitt om delmål för att nå den nya visionen. Avsnitt sex redogör för nuläget inom kultur i Malax 2020 och ger förslag på målsättningar kring kultur som gärna får ingå i Malax kommunstrategi då den uppdateras. Det sjunde avsnittet är det mest centrala avsnittet i kulturprogrammet därför att det redogör för vilka åtgärder som ska genomföras för att utveckla kultur i Malax fram till 2025 och vem som ansvarar för dem, samt hur utvärderingen sker. Nya utvecklingsåtgärder behöver göras upp 2025 i samband med en utvärdering av kulturprogrammet, därför är inga specifika utvecklingsåtgärder nämnda för perioden 2025-2030. Avsnitt åtta redogör för de interna kulturplanerna som skapas för att förverkliga de utvecklingsåtgärder som nämns i avsnitt sju, samt vilket det kommunala ansvaret är. Avsnitt åtta redogör för vilken verksamhetskultur som eftersträvas, eftersom verksamhetskulturen för samtliga medskapare av kultur i Malax, inte bara kommunen, är en viktig faktor för att nå visionen för 2030. Det sista och tionde avsnittet redogör för hur Malax kulturprogram 2021-2030 godkänns och uppdateras och nämner också en uppdateringsintervall för dokumentet "Kulturinventering 2019, Malax kommun".

2 Kulturdefinition och aktörer

Detta avsnitt ger en förklaring till vad kultur kan sägas innefatta och konkretiserar vad kultur är med hjälp av olika delområden. Detta för att det är lättare att utveckla kultur om man är specifik kring vad det är man talar om. Efter att ha definierat vad kultur är och hur det kan delas in i specifika delar presenteras också vilka aktörer det är som verkar inom kultur i Malax. Aktörerna är givetvis centrala för att nå visionen för kultur i Malax 2030.

2.1 Kultur och dess delområden

UNESCO definierar kultur som en samling specifika andliga, materiella, intellektuella och emotionella drag i ett samhälle eller en grupp. Det innefattar konst och litteratur, men också livsstilar, sätta att leva tillsammans, traditioner, föreställningar och värdesystem (UNESCO, 2001) Det är enligt UNESCO inte nödvändigtvis alltid lätt att mäta föreställningar och värderingar, men att beteenden och aktiviteter kan mätas⁵. Kultur är alltså ett vidsträckt begrepp. Kulturbegreppet har därför här konkretiserats genom att delas in i delområden för att möjliggöra att man jobbar aktivt med specifika insatser som sammantaget lyfter hela kulturlivet i Malax kommun. Här följer en lista med delområden som är tänkt som checklista för att se över för att se hur väl kultur täcks in i de aktiviteter som sker i kommunen:

- 1) Litteratur – t.ex. biblioteken, modersmål i skolorna, sagor och språkövningar på daghem, bokcirklar, lokala författare, nationella, regionala och lokala läskampanjer, lokala skrivkurser och berättarkvällar, inslag på Malakta, lokalhistoriska berättelser
- 2) Musik – t.ex. evenemang på Åminne folkpark, grundläggande konstundervisning i musik genom Legato, musik i skolorna, diverse kurser på MI, dansband, metallband, låtskrivare, Malax-Korsnäs musikföreningen, Malax hornsepektett, allsång, kyrkomusik, Bergös festival Skärifolk, sånger på Petalaxdialekt i samband med teatern Bykiston, inslag på Malakta

⁵ <https://unstats.un.org/unsd/statcom/doc10/BG-FCS-E.pdf>, 2010, 18.

- 3) Dans – t.ex. MI-kurser, evenemang på Åminne folkpark, dans i skolor, samarbete med Regionala danscentret i Österbotten, inslag på Malakta
- 4) Teater – t.ex. Bykiston, drama i skolor och på daghem, dramatiserade sagor på biblioteket, samarbete med Wasa Teater samt olika dramasällskap, möjlighet till grundläggande konstundervisning i teaterkonst genom MI, inslag på Malakta
- 5) Bildkonst – Malax konstklubb, bildkonstnärssamverksamhet på Malakta, bildkonst i skolorna och på daghem, väggmålningar runt om i kommunen, konstutställningar, stark verksamhet på Malakta, MI:s grundläggande konstundervisning i bildkonst
- 6) Hantverk/ Handarbete – t.ex. Marthaföreningar, enskilda hantverkare, textil- och träslöjd i skolorna, museiföreningar förvaltar mycket av gamla hantverkstraditioner, nationella kampanjer och samarbete med Österbottens hantverk, inslag på Malakta, hantverks- och handarbetskurser i MI
- 7) Foto – t.ex. inslag i Malaktas verksamhet, skolors verksamhet, möjlighet till kurser på MI, lokalhistoriskt viktiga fotografier finns samlade i hem och byar
- 8) Film – Malakta Films och bio på UF, kurser på MI
- 9) Museiverksamhet och kulturarv – de lokala muséerna genom samlingar och lokalhistoriska skrifter, ungdomslokaler upprätthåller också lokala traditioner, samarbete med KulturÖsterbotten och deras olika projekt, lokalhistoriska berättelser lyfts upp
- 10) Mångkultur och internationella inslag – t.ex. Malakta som mångkulturell konst- och kulturmiljö och verksamhet, inslag i skolor genom t.ex. resor för dem som studerar språk i gymnasiet, Röda Korsets uppmärksammande av veckan mot rasism

Ytterligare inslag av kultur som kunde beaktas är matkultur och formgivning. Inom grundläggande konstundervisning i Finland finns enligt Utbildningsstyrelsen också ämnen som arkitektur, mediekonst, cirkuskonst och ordkonst⁶ Dessa får gärna beaktas i skolornas kulturläroplan eller i planering av andra kulturinslag i skolor, och kan också vara inslag i till exempel Kultur i skolan/vården/på biblioteket/på dagis/på förskolan-projekt.

2.2 Kulturaktörer i kommunen

Kulturaktiviteter arrangeras av kommunen inom småbarnspedagogiken, lågstadierna, högstadiet och gymnasiet, grundläggande konstundervisning i bildkonst på Malax-Korsnäs MI samt grundläggande konstundervisning i musik genom Musikinstitutet Legato. Malax-Korsnäs MI har dessutom rätt att ordna grundläggande konstundervisning i teaterkonst och MI ordnar också många fristående kurser som rör kulturaktiviteter. Kulturinsatser görs också genom Fritidskansliet och givetvis är samtliga verksamhetspunkter som kommunbiblioteket upprätthåller viktiga för kulturfältet. Kulturinslag är också del av kommunens äldreomsorg och frågor kring offentlig konst behandlas av behörig myndighet. Småbarnspedagogiken uppmärksammar kulturarv i form av t.ex. påskbrasor och andra traditioner, sånger och de har också många kreativa inslag i sin vardag.

Föreningarna står ändå för en betydande del av kulturverksamheten i Malax kommun. Det finns starka lokala föreningar som arrangerar och driver kulturverksamhet på Bergö, i Petalax och Över- och Yttermalax, liksom i andra kommundelar, samt bland de finskspråkiga i Malax. God tillgång på kulturaktiviteter i alla kommundelar upprätthålls till stor del av dessa. En komplett förteckning av

⁶ <https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/grundlaggande-konstundervisning>, Utbildningsstyrelsen, Grundläggande konstundervisning.

föreningarna finns i kulturinventeringen. Utöver föreningarna finns också en del företag inom kulturbranschen och enskilda personer som engagerar sig i kulturella aktiviteter.

3 Lagar och strategier

Inför webinariet om en vision för kultur i Malax 2030 den 19 november 2020 förbereddes ett diskussionsunderlag baserat på Undervisnings- och kulturministeriets kulturpolitiska strategi för perioden 2020-2025. Detta för att dryfta hur man i Malax förverkligar målsättningarna i den strategin, men också för att få till stånd en bred diskussion om det lokala kulturfältet i sin helhet. Här följer i korthet några centrala punkter från "Undervisnings- och kulturministeriets kulturpolitiska strategi 2025", samt från "Kulturprogram Österbotten 2018-" som är det regionala programmet. Lagar som gäller kulturverksamhet i en kommun redogörs också för och dess relevans för Malax kommun vägs in, liksom kultur i Malax kommunstrategi och målsättningarna som nämns i "Kulturplan per 17.3.2020". Malax kulturprogram 2021-2030 behöver vara lokalt anpassat till kommunen och visionen för kultur behöver omfattas av tjänstemän, politiker, kulturaktörer och invånare, men samtidigt ska den också svara mot de nationella ambitionerna och den kulturutveckling som eftersträvas i hela landskapet.

3.1 Lagar som berör kulturverksamhet i kommunen

Lag om kommunernas kulturverksamhet⁷ stipulerar kommunens ansvar gällande kultur. Kulturverksamhet ska ordnas av kommunen slår den fast, och för att genomföra uppgiften ska kommunen:

- 1) främja likvärdig tillgång till och mångsidigt bruk av kultur och konst,
- 2) skapa förutsättningar för professionellt konstnärligt arbete och professionell konstnärlig verksamhet,
- 3) främja utövande av kultur och konst samt medborgarverksamhet som anknyter till dessa,
- 4) erbjuda möjligheter till målinriktad konst- och kulturfostran inom kulturens och konstens olika former och områden,
- 5) främja bevarande och bruk av kulturarvet och verksamhet som stöder och utvecklar den lokala identiteten,
- 6) främja kultur och konst som en del av invånarnas välfärd och hälsa, delaktighet och samhörighet samt den lokala och regionala livskraften,
- 7) främja kulturell samverkan och internationell verksamhet samt utföra andra åtgärder som har samband med kultur och konst.

⁷ <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2019/20190166>, Lag om kommunernas kulturverksamhet 166/2019.

Utöver denna lag är också Lag om allmänna bibliotek⁸ och Lag om fritt bildningsarbete⁹ och Lag om grundläggande konstundervisning¹⁰ relevanta. Här kan nämnas att biblioteket förutom att främja läskultur och läskunnighet också skall verka för ett långt bredare uppdrag kring information, kompetensutveckling, livslångt lärande, aktivt medborgarskap och likvärdiga möjligheter till bildning och kultur. Detta är väl förenligt med den fria bildningens uppdrag som också är att främja aktivt medborgarskap och stöda livslångt lärande. Utöver detta skall också den fria bildningen stöda sammanhållningen och jämlikheten i samhället. Begrepp som välfärd, pluralism och kulturell mångfald återkommer i de tre lagarna, och därtill nämner lagarna hållbar utveckling, dialog, gemenskap, samhörighet och delaktighet, livskraft och lokal identitet och främjande av individers mångsidiga utveckling.

Den grundläggande konstundervisningen är i jämförelse med ovannämnda lagar mer specifikt inriktad på konstutbildning, då dess syfte förutom att ge barn och ungdomar förmåga att uttrycka sig också är att ge förutsättningar för eleverna att söka in till yrkesutbildning eller utbildning på högre nivå inom det valda konstområdet. Ytterligare två lagar är relevanta för kulturverksamhet i kommuner i Finland. De är museilagen (729/1992), teater- och orkesterlagen (730/1992), men i Malax kommun finns inget kommunalt museum och inte heller någon kommunal orkester. Muséerna är drivna av tredje sektorn. Musikfältet består av privata aktörer, föreningar som exempelvis Malax-Korsnäs musikförening och musikutbildning för barn står Musikinstitutet Legato för. Att notera är att det i Malax kommun inte heller finns något kommunalt konstgalleri. Teater drivs genom en sommar-teater i en förenings regi och att Malax kommun medverkar i finansieringen av Wasa teater som är den regionala teatern på svenska. Vaasan kaupunginteatteri besöks av Maalahden suomenkielinen koulu.

3.2 Undervisnings- och kulturministeriets kulturpolitiska strategi 2025

En vision för kultur och kulturpolitik i Finland har fastslagits i Undervisnings- och kulturministeriets kulturpolitiska strategi 2025¹¹. Den fastställda visionen är följande:

Vision för kulturen och kulturpolitiken i Finland 2025

Kulturlivet är mångformigt och utvecklas genom internationell växelverkan. Det skapande arbetet och kulturarvet uppskattas och utnyttjas mångsidigt. Yttrandefriheten förverkligas. De finländska kulturinnehållen är av hög kvalitet och framgångsrika även på det internationella planet. Medborgarnas språkliga och kulturella rättigheter förverkligas och kulturen är en del av allas vardag. Undervisningen i konst- och färdighetsämnen har en stark ställning i läroplanen och den grundläggande konstundervisningen når många barn och ungdomar. Utbildningen inom konst- och kulturbranscherna stöder konstnärernas sysselsättning. Både traditionella och nya (digitala) utrustningar, plattformar och verksamhetsformer används. Konstens och kulturens finansieringskällor är varierande. Konsten och kulturen inverkar i hög grad på livet, samhället och ekonomin. Kulturpolitiken är alltmer jämbördig med de övriga politiksektorerna. Samarbetet med de övriga förvaltningsområdena, branscherna och intressentgrupperna är aktivt.

Kulturpolitikens målområden och mål 2025

⁸ <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2016/20161492>, Lag om allmänna bibliotek 29.12.2016/1492.

⁹ <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980632>, Lag om fritt bildningsarbete 21.8.1998/632.

¹⁰ <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980633>, Lag om grundläggande konstundervisning 21.8.1998/633.

¹¹ <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79879/okm21.pdf>, Undervisnings- och kulturministeriets kulturpolitiska strategi 2025, Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2017:21.

Skapande arbete och produktion

-Förutsättningarna för konstnärligt och annat skapande arbete har förbättrats och produktions- och distributionsformerna har blivit mer varierande.

Delaktighet och medverkan i kulturlivet

-Delaktigheten i kulturen har ökat och skillnaderna mellan olika befolkningsgruppers medverkan har minskat.

Kulturens grund och kontinuitet

-Kulturens grund är stark och livskraftig.

För Malax kommuns del är visionen ovan något man kan stämma av mot då man jobbar för att utveckla kulturen i kommunen. Man kan också välja särskilda lokala prioriteringar per år inom olika sektorer ifall man identifierar lokala svagheter som behöver stärkas.

3.3 Kulturprogram Österbotten

En process kring att uppdatera Österbottens kulturprogram pågår under våren 2021. Ett utkast till det nya programmet finns tillgängligt, men det är "Kulturprogram Österbotten 2018-"¹² som är i kraft. Det godkändes 2017. Syftet för "Kulturprogram Österbotten 2018-" är att ge en allmän referensram för främjandet av kulturen i Österbotten. Visionen i programmet 2018- är följande:

I Österbotten är kulturen en integrerad del av samhället, alla invånare har tillgång till mångsidig kulturverksamhet och det finns ett brett spektrum av kunniga konst- och kulturproducenter.

I avsnittet kring syftet sägs också att "Kulturprogram Österbotten 2018-" ska främja kulturens samhällsverkningar och hållbar utveckling i samhället. Samhällsverkningarna kan delas in i tre dimensioner: kulturell, social och ekonomisk. De kulturella verkningarna är dels individuella erfarenheter och upplevelser och dels mångfald, livskraft och bildning i samhället överlag. De sociala och ekonomiska verkningarna är ofta mer indirekta. De sociala verkningarna rör avspeglningar i människors hälsa och välfärd, i starka gemenskaper och i samhällets välfärdspolitik. De ekonomiska verkningarna handlar om att konst och kultur stärker den lokala, regionala och nationella ekonomin. Kulturell mångfald är dessutom en av hörnstenarna i hållbar utveckling.

I "Kulturprogram Österbotten 2018-" finns sex tyngdpunktsområden och två till fyra utvecklingsåtgärder per område. Tyngdpunktsområdena är:

- 1) Kulturen som en källa till välbefinnande i vardagen
- 2) Fostran och utbildning inom konst och kultur
- 3) Värn om kulturarv
- 4) Mångsidigt samarbete inom kulturens område
- 5) Utkomst genom kultur
- 6) Marknadsföring och information inom kulturen

¹² <https://www.obotnia.fi/kultur/kulturprogram-osterbotten>, Kulturprogram Österbotten 2018-.

Några utvecklingsåtgärder som nämns i programmet lyfts här upp för att de under 2021 genomförs i Malax kommun. "1.3 Ett starkare kulturväsende inom den kommunala förvaltningen" påtalar att kultur ska ses som något mer än en fritidssysselsättning. Interaktiva handlingsmodeller behövs och de skall tas fram i samarbete mellan kommunorganisationen och utomstående aktörer. De diskussioner som förts i samband med uppgörande av "Kulturplan per 17.3.2020" och Malax kommuns kulturprogram 2021-2030 kan anses svara mot detta. I "2.1 Konst och kultur i skolans läroplaner" nämns att samtliga österbottniska kommuner utvecklar och implementerar kulturläroplaner för årskurserna 1-9 med stöd från barnkulturnätverket BARK. Detta förverkligas för Malax och Korsnäs kommuns del under våren 2021. I "3.3 Förstärkning av ordkonsten och mer synlighet för den österbottniska litteraturen" sägs att läsfrämjande och ordkonstfostran förs fram speciellt som projektverksamhet. I Malax kommun startar hösten 2021 ett projekt kring ordkonst för att integrera det inom modernmålsundervisningen i högstadiet samt testa det i ett lågstadium och också skapa ordkonstmateriel som kan användas lokalt. Kommunbiblioteket äger projektet och biblioteket jobbar också i sin ordinarie verksamhet kontinuerligt med läsfrämjande. Utvecklingsåtgärd "4.3 Residensverksamhet inom konst och kultur" täcker Malakta ypperligt upp med sin residensverksamhet för konstnärer. Malakta har också i övrigt en mängd verksamhet som gör att internationella och nationella konstnärer figurerar i Malax och de bidrar därmed i hög grad till en ökad kulturell mångfald. Utvecklingsåtgärden 6.1 Österbottens evenemangskalender är något som Malax inte figurerat i någon betydande grad. Det är viktigt att även Malax evenemang syns där, och att skapa en praxis och rutin kring det är ett mål under sommaren 2021.

I utkastet till Kulturprogram Österbotten 2021-2025 nämns tre prioriteringar och följande vision:

Österbotten är en kulturell kraftkälla, vars särpräglade kulturliv står sig också i internationell jämförelse. Invånarna är stolta över landskapets kulturella mångfald, och det både syns och hörs att man gärna gör saker tillsammans.

De tre prioriteringarna är:

- 1) Tillgänglighet till kultur
- 2) Stöd för barn- och ungdomskultur
- 3) Stimulans av en kreativ atmosfär

Alla har rätt till kultur och kulturaktiviteter skapar livskvalitet. Det här säkerställs bland annat genom en tydlig satsning på barn- och ungdomskultur och också genom att de unga medverkar i både planering och genomförandet av kulturevenemang och -projekt. Den kreativa atmosfären stimuleras genom att ge professionella och övriga kulturproducenter goda verksamhetsförutsättningar i Österbotten. Värderingar är också definierade och de är öppenhet, mod och förtroende. Det ska råda en välkomnande atmosfär där alla kulturaktörer ryms med, och man ska våga ta kreativa risker och också få misslyckas. Ömsesidigt förtroende mellan kulturaktörer ska göra att kulturaktörer i Österbotten har lätt att samarbeta. Utöver detta är regionalt samarbete beskrivet under rubrikerna "Skapande av partnerskap och nätverk", "Satsningar på kulturvälfärd, kreativ ekonomi och kulturturism" och "Utnyttjande av digitalisering för kommunikation och marknadsföring". Kulturen i Malax behöver speglas också mot målsättningar nämnda i Kulturprogram 2021-2025 då man inom kommunen och övriga sektorer arbetar för att nå visionen för kultur i Malax 2030. Tredje sektorn, föreningarna, är viktiga parter då man jobbar för att kultur ska vara tillgängligt för alla malaxbor.

3.4 Kultur i kommunens strategidokument

Malax kommuns kulturprogram 2021-2030 gjordes upp strax innan arbetet med att förnya Malax kommunstrategi påbörjades. En uppdatering av kulturprogrammet bör övervägas då den nya kommunstrategin är färdigställd i och med att det är viktigt att strategierna är förenliga. Detta avsnitt bör utökas då den nya kommunstrategin är färdigställd och i kommunstrategin behöver det också ingå målsättningar kring kultur. Ett förslag på målsättningar som kan ingå i den nya kommunstrategin ingår i detta avsnitt, men de slutliga målsättningarna bestäms av de olika avdelningarna i kommunen som arbetar med kultur som del av processen med att ta fram kommunstrategin.

Malax kommunstrategi grundar sig på §37 i "Kommunallag 10.4.2015/410"¹³ och nämner sju olika tyngdpunkter som skall beaktas¹⁴. De är följande:

- 1) Främjandet av kommuninvånarnas välfärd
- 2) Ordlandet och produktionen av tjänster
- 3) De mål för tjänsterna som sätts upp i lagar som gäller kommunernas uppgifter
- 4) Ägarpolitiken
- 5) Personalpolitiken
- 6) Kommuninvånarnas möjligheter att delta och påverka
- 7) Utvecklandet av livsmiljön och områdets livskraft

I lagarna om kultur och i strategierna som tidigare nämnts framkommer att kulturverksamhet är starkt sammankopplat med välfärd, tjänster som del av kommunens uppgifter, kommuninvånarnas möjlighet att delta och påverka samt utvecklandet av livsmiljön och områdets livskraft. I samband med uppgörandet av kommunstrategin behöver man även väga in hur man lokalt arbetar med visionen för kultur och kulturpolitik i Finland, Kulturprogram Österbotten och hur man bäst förverkligar åtgärderna för att nå visionen för kultur i Malax kommun som nämns i detta kulturprogram.

I "Lag om kommunernas kulturverksamhet 8.2.2019/166" sägs det att kommunerna bör framställa information och göra utvärderingar av verksamheten som en del av utvärderingen och uppföljningen av kommunstrategin på det sätt som föreskrivs i 37 § i kommunallagen samt som en del av främjandet av hälsan och välfärden enligt 12 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010)¹⁵. Kommunerna skall också delta i utvärderingen av basservicen och vid behov i fastställande av annan typ av information. Tydliga målsättningar och årliga utvärderingar är en del av att uppfylla detta krav. Målsättningar kring kultur blir också en del av kommunstrategin samt en del av hur Malax kommun arbetar med förebyggande åtgärder för att främja hälsa och välfärd. Uppföljningen av kulturens målsättningar och årliga utvärderingar blir därmed också del av att uppfylla kommunstrategin i enlighet med kommunallagen. De centrala resultaten av utvärderingen skall offentliggöras.

¹³ <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2015/20150410>, Kommunallag 10.4.2015/410.

¹⁴ <https://www.malax.fi/forvaltning-och-politik/styrande-dokument>, se Malax kommunstrategi.

¹⁵ <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2019/20190166>, Lag om kommunernas kulturverksamhet 8.2.2019/166, 8§.

3.5 Målsättningar nämnda i "Kulturplan per 17.3.2020"

I "Kulturplan per 17.3.2020" nämns tre målsättningar och åtta konkreta förslag. De är följande:

"Kulturplan per 17.3.2020" godkändes som namnet säger i mars 2020 av Fritids- och kulturnämnden. Den innehåller tre målsättningar och åtta konkreta förslag. De är följande:

Målsättningar

1. En minimimålsättning är att alla invånare i Malax ska få ta del av minst en kulturupplevelse varje år, oberoende av ålder, språk, kön, ekonomiska och fysiska förutsättningar.
2. En förhöjning av medel för att tillgodose föreningarnas önskemål genom ökade bidrag.
3. Att på lång sikt få en fast tjänst inom kulturarbetet

Konkreta förslag

1. Fritidskansliet utvecklar kulturverksamheten genom att aktivt söka extern finansiering till olika projekt inom kommunen. Man kan söka finansiering enskilt eller i samarbete med tredje sektorn.
2. Att med tillbudstående medel anställa en person som aktivt skulle arbeta med utvecklingen av kulturarbetet och aktivt söka extern finansiering till kulturverksamheten. Detta skulle på sikt kunna generera möjligheten till en permanent kulturarbetare på heltid eller deltid.
3. Fritidskansliet ska i mån av möjlighet hjälpa föreningarna att söka bidrag och även aktivt uppmana föreningar att söka extern finansiering.
4. Fritidskansliet gör upp en plan i samarbete med de olika sektorerna inom kommunen samt föreningarna och eventuellt andra aktörer där målet skulle vara att alla malaxbor skulle få minst en kulturupplevelse per år. Kommunens olika sektorer gör upp en plan för hur detta mål ska kunna förverkligas inom respektive område, t.ex. småbarnspedagogiken, skolor, åldringsvården, MI och bibliotek. Även äldrerådet och ungdomsfullmäktige ska involveras i detta arbete.
5. Fritidskansliet, biblioteksväsendet och medborgarinstitutet producerar alla kulturtjänster i någon form och resurserna bör synkroniseras och optimeras. Fritidskansliet ska föra diskussioner med biblioteksväsendet och medborgarinstitutet om möjligheter till koordinering av verksamheten och ökat samarbete.
6. Förutom ett utökat samarbete inom kommunen kunde även en omstrukturering av nämndstrukturen vara nödvändig för kommunens verksamhet som helhet och speciellt för kulturverksamheten.
7. I mån av möjlighet förverkliga de konkreta saker som finns uppräknade i dokumentet kultur i Malax 2020.
8. Kulturinventeringen bör med jämna mellanrum uppdateras av fritidskansliets personal.

En kulturarbetare anställdes som redan tidigare nämnt av Fritidskansliet i september 2020 bland annat för att kunna fullfölja dessa målsättningar och förslag. De sju första konkreta förslagen i "Kulturplan

per 17.3.2020” ovan har uppfyllts som del av arbetet med kulturutveckling samt en omstrukturering av nämndstruktur under september 2020 till augusti 2021. Det åttonde konkreta förslaget ovan gäller att uppdatera dokumentet ”Kulturinventering 2019, Malax kommun”. En tidpunkt för uppdatering av kulturinventeringen fastställs i detta kulturprogram.¹⁶

I ”Kulturplan per 17.3.2020” nämns även tre målsättningar före de åtta förslagen. Den första målsättningen som rör en minimimålsättning för alla invånare i Malax blir en övergripande målsättning för de interna kulturplaner som görs upp inom kommunen som del av genomförande av de utvecklingsåtgärder för kultur som nämns i detta kulturprogram. Årliga möten och uppföljning med råden samt ungdomsfullmäktige och förverkligande av de förslag som där nämns är också del av att förverkliga denna målsättning. Denna arbetsprocess som från och med hösten 2021 blir del av förverkliga kulturprogrammet och arbeta mot visionen för kultur 2030, är samtidigt ett sätt att förverkliga förslag nummer fyra som nämns ovan som del av de konkreta förslagen i ”Kulturplan per 17.3.2020”. Den andra målsättningen som nämns ovan om ökade ekonomiska bidrag till föreningar utreds som del av åtgärderna för åren 2021-2025, och den sista målsättningen som rör behovet av att på sikt anställa en kulturansvarig permanent på heltid eller deltid är en förutsättning för att kunna utveckla kulturen i enlighet med målen och åtgärderna nämnda i detta kulturprogram.

4 Vision för kultur i Malax 2030

Visionen för kultur i Malax 2030 har som nämnt gjorts upp genom webinariet torsdagen den 19 november 2020 och de åtta dokument som då skrevs av deltagarna. Separata diskussioner om visionen har också hållits med rådet för personer med funktionsnedsättning och äldrerådet. Mera allmänna diskussioner om kultur i Malax och utvecklingsmöjligheter har diskuterats med gymnasiets studeranderåd, personer på sysselsättning i kommunen samt med ungdomsfullmäktige. Ytterligare har personer i kommunen haft möjlighet att påverka hela innehållet i kulturprogrammet, även visionen, då det varit tillgängligt för genomläsning i juni till augusti 2021 före godkännande på hösten 2021.

Föreningar var inte så starkt representerade på webinariet om visionen för kultur 2030 i november 2020. I ”Kulturplan per 17.3.2020” finns däremot enkätsvar från föreningar om kultur 2030 i Malax kommun och även de svaren har beaktats i uppgörandet av visionen och dessutom också i identifieringen av konkreta utvecklingsåtgärder för att nå visionen. Enkätsvaren kommer i fortsättningen att bli interna dokument för kulturarbetaren att beakta i vidareplanering av utvecklingsåtgärder för att nå visionen för kultur i Malax 2030. Enkätsvaren beskrivs i detta kulturprogram mera ingående i avsnittet om svagheter och styrkor inom kultur 2020.

Visionen för kultur i Malax 2030 är följande:

Kultur och konst bidrar till att skapa välmående åt alla malaxbor och ge barn och ungdomar en god kulturell bildningsnivå. Kultur och konst berikar också den offentliga miljön, skapar växelverkan, dialog lokalt och med omvärlden samt ger utrymme för utveckling av den lokala och personliga identiteten. Konsten och kulturens egenvärde erkänns och omfattas av alla i Malax. Mångkultur är en naturlig del av samvaron och

¹⁶ Notera att endast en tidpunkt för uppdatering av ”Kulturinventering 2019, Malax kommun” fastställs i detta program. Själva dokumentet kvarstår som ett separat dokument och en viktig förteckning över kulturfältet i Malax kommun.

integrationen av nya inflyttare är smidig. Kultur och konst är därtill tillsammans med idrott en viktig del av det som ger Malax kommun attraktivitet som boendeplats, skapar delaktighet och gemenskap. Konst, kultur och idrott är del av Malax platsvarumärke.

Notera att begrepp som också förekommer i Finlands kulturpolitiska program och Kulturprogram Österbotten återkommer i denna vision, exempelvis dialog, identitet och bildning. Visionen uttrycker ändå också en lokal strävan efter att kulturverksamhetens egenvärde erkänns och att kulturen skapar välmående och berikar den offentliga miljön, en öppenhet för mångfald samt att kultur och konst är en erkänd, känd och synlig del av det som gör Malax kommun till en attraktiv boendeort där invånarna känner sig delaktiga och gemenskaperna sjuder av liv.

5 Delmål för uppnående av visionen för kultur 2030

Följande mål föreslås för arbetet med kulturutveckling inom kommunal verksamhet och i samarbete med första, tredje och fjärde sektorn för 2025 respektive 2030.

5.1 Mål för kulturutveckling i Malax 2021-2025

Samtliga konkreta utvecklingsåtgärder som finns nämnda i kulturprogrammet från 2021 har testats, utvärderats och etablerats i lämplig form. Årliga målsättningar och uppföljning blir rutin inom kommunens olika verksamheter, liksom årliga möten med råden och föreningslivet. Nya utvecklingsbehov identifieras med hjälp av en mellanutvärdering som görs inom kommunen och också med föreningarna och övriga intresserade. Delarna kring Undervisnings- och kulturministeriets kulturpolitiska strategi och Kulturprogram Österbotten uppdateras inför följande femårsperiod. Dokumentet "Kulturinventering 2019, Malax kommun" uppdateras också. Centrala resultat för den gångna perioden lyfts upp i offentligheten och en ny plan kring konkreta utvecklingsåtgärder görs upp för följande fem år genom en lämplig process. Särskilda prioriteringar kan väljas för följande femårsperiod om det anses motiverat. Resultat också av spontana utvecklingsinsatser från 2021-2025 lyfts upp i rapporter.

5.2 Mål för kulturutveckling i Malax 2025-2030

De utvecklingsbehov som identifierats under mellanutvärderingen 2025 och fastställts som åtgärder fram till 2030 utgör den huvudsakliga åtgärdsplanen för att nå visionen 2030. Målet är att samtliga åtgärder testats, utvärderats, etablerats eller omformats vid 2030. En utvärdering hålls igen inom kommunen under 2030 och i samarbete med första, tredje och fjärde sektorn. Centrala resultat lyfts upp i offentligheten. Resultaten av spontan utveckling lyfts också upp som viktiga indikatorer på hur väl kulturutvecklingen och samarbetet inom kulturfältet fungerar. En vision för 2040 fastställs samt åtgärder för de första fem åren. Nationella, regionala och lokala strategidokument som detta program hänvisar till uppdateras också vid behov. "Kulturinventering 2025, Malax kommun" uppdateras.

6 Nuläge och ändrade strategier

I detta avsnitt beskrivs läget inom kulturfältet i Malax 2020 och förslag ges på kulturmålsättningar inför uppdateringen av Malax kommunstrategi. Uppdateringen, eller uppgörandet av en helt ny kommunstrategi, sker under 2021, men färdigställs efter att kulturprogrammet godkänts.

6.1 Svagheter och styrkor inom kultur år 2020

I "Kulturplan per 17.3.2020" finns enkätsvar som föreningar svarat på om kulturen i Malax 2030. En fråga var vad som fattas inom kultur och som kommunen eller någon annan borde satsa på. Enkätsvaren som handlar alltså om svagheterna som gällande kultur i Malax år 2020, det som samtidigt är de mest uppenbara utvecklingsbehoven.

Det som framhålls som utvecklingsbehov av föreningarna i enkätsvaren är att barnen i daghem och skolorna behöver få en jämlik tillgång till kultur och att planer för kultur behöver göras av skolorna. Regionala aktörer inom kultur som t.ex. Regionala danscentret i Österbotten, Taikaboksi och BARK behöver nyttjas bättre och kommunen behöver söka extern finansiering för kulturprojekt. Det föreslås att Malax kunde profilera sig som konstkommun genom intresseväckande offentlig konst och att fritidskansliet börjar arbeta mer aktivt för att kulturaktiviteter och -inslag möjliggörs vid planering av nya områden och byggnader. Det föreslås också att man ser över hur finansiering används till kultur i kommunen, gör upp prioriteringar och tar beslut om önskad inriktning på verksamheten. Mera diskussionstillfällen, samarbetstillfällen med föreningar efterlyses också, samt aktiv hjälp med föreningarnas ansökningar om finansiering för kulturaktiviteter. Marknadsföringen av evenemang och aktiviteter behöver förbättras och göras mer synligt, och mod att tänka stor och i nya banor efterlyses. Utökade resurser till kulturen på fritidskansliet nämns också, och förslaget är en skild kultursekreterare.

I "Kulturplan per 17.3.2020" ställs också frågan hur kulturkommunen Malax ser ut år 2030. Ett av svaren är att det då finns mer satsningar på kultur i kommunen och en tydlig kulturstrategi finns. Samma svar efterlyser en strategisk plan inom kommunen kring hur den kulturella mångfalden stöds ekonomiskt. Andra svar framhäver vikten av ett aktivt och levande kulturliv och samarbete med föreningar. I frågan om hur man odlar landsbygdskulturen och ökar delaktigheten säger respondenterna att det krävs politisk vilja och tydliga prioriteringar att få kulturen att också leva på landsbygden. Kommunen behöver signalera att detta är något man vill satsa på. Vikten av naturliga mötesplatser nämns också, liksom att olikheter och mångfald behöver välkomnas. Föreningars centrala roll i att skapa "liv i byn" lyfts också upp. Det som nämndes som mest centralt av deltagarna i webinariet den 19 november 2020 om en vision för kultur i Malax 2030 var samarbete, tydliga marknadsföringskanaler, att våga drömma och tänka utanför bekvämlighetszonen, mångkulturalitet men också att kommunen behöver en varaktig kulturarbetare.

Utvecklingsbehoven är viktiga, men styrkorna ska inte glömmas. Kulturarbetaren som anställdes i september 2020 såg genast många styrkor i kulturfältet i Malax. Det mest slående är tredje sektorn som är en stark och betydande resurs för kulturfältet i kommunen. Malakta innefattar professionella konstnärer och gör insatser både för professionella konst- och kulturaktörer och evenemang och aktiviteter som är öppna för allmänheten. De har också ett stort nätverk bestående av konstnärer samt konst- och kultursektorn både nationellt och internationellt. Åminne Folkpark är också vida känd för sina evenemang och lockar många både från Malax och utifrån. Man kan därtill nämna att musik utövas i hög grad och i många former, muséerna är starka och aktiva och kulturarv och traditioner upprätthålls av både kommuninvånarna själva och föreningarna. UF-föreningarna är också aktiva och viktiga för det lokala, och många aktiva utvecklingsinsatser görs på Bergö, däribland festivalen Skärfolk. Petalax är den ort i Malax som driver en sommartheater och de har också bl.a. en spännande

almanacka, är aktiva inom berättande och utvecklar sin by genom föreningen Arbetsgruppen för Petalax. På finska finns bland annat Eläkeliitto som ordnar många aktiviteter. En outnyttjad resurs finns också i de invandrare som är bosatta i kommunen. Föreningslivet är rent allmänt vidsträckt och aktivt i kommunen och talkoandan lever och mår bra. Inom kommunen är daghem och skolor, däribland högstadiet, starka inom kulturaktiviteter och konst, vården har inslag av kultur, biblioteket arbetar läsfrämjande och Malax-Korsnäs MI har ett gott utbud av även konst- och kulturkurser och upprätthåller grundläggande konstundervisning. Det finns alltså goda förutsättningar för att utveckla kulturfältet ytterligare i kommunen.

Fritidskansliet har under åren före 2020 gjort enskilda insatser för kultur genom kulturansvarige Helena Hemming och fritidssekreterare Anders Hendricksson. Hemming har genom en anställning på några timmar i veckan också gjort upp "Kulturinventering 2019, Malax kommun" och "Kulturplan per 17.3.2020". Goda insatser har gjorts, men tiden har inte räckit till för att utveckla kulturen på bred front i kommunen eller utveckla nya interna arbetsprocesser.

6.2 Förslag på kulturmålsättningar som del av Malax kommunstrategi

Denna del behöver kompletteras då Malax kommunstrategi uppdaterats, med de kvalitativa och kvantitativa mål som nämns där. Förslag på målsättningar är i nuläget:

- Varje malaxbo deltar i minst en lokalt ordnad kulturaktivitet per år
- Kulturfältet i Malax utvecklas i samarbete med tredje sektorn och kommuninvånare
- Malaxborna är medvetna om det lokala kulturutbudet
- Mål för antal lån på biblioteket
- Mål för antal personer som MIs kurser når
- Mål för antal elever i grundläggande konstundervisning
- Mål för antal personer som kulturen når genom Fritidskansliets evenemang
- Mål ansökningar till Kulturfondens stöd "Kultur i skolan/biblioteket/dagis/vården" per år

Kulturaktiviteter och -satsningar behöver också nämnas som del av kommunens satsningar på en barnvänlig kommun, hållbarhet och välfärd. De interna kulturplanerna blir sex stycken då småbarnspedagogiken under 2022 införs i kulturläroplanen.

7 Årliga målsättningar och utvecklingsåtgärder

Visionen sätter ord på målet för 2030 och svarar mot de tankar som medverkande framfört om vad kultur i Malax ska vara 2030. Det är viktigt att ha en vision att sträva mot, och en vision som omfattas på bred front är stark, men det behövs också en åtgärdsplan för att uppnå visionen i praktiken. Här följer åtgärdsplanen för att uppnå visionen.

Mera exakta planer per kommunal verksamhet behöver göras upp genom enskilda kulturplaner som blir interna arbetsdokument. Föreningar har också en viktig roll, men de är fristående från kommunen och ansvarar för sin egen utveckling, planering och utvärdering. En del utvecklingsåtgärder kan samplaneras med föreningar, och kommunen kan genom en kulturansvarig också tipsa föreningar om utbildningstillfällen kring föreningsutveckling och sådant som rör deras verksamhet, samt hjälpa dem

att göra projektansökningar och exempelvis ordna inspirationstillfällen kring intressanta möjligheter. Någon direkt styrning är det inte frågan om vad gäller föreningar, utan snarare ett samarbete för att tillsammans arbeta för att nå visionen för kultur i Malax 2030. Dialog med företag och enskilda personer kan också föras då det är lämpligt. Kommunens ekonomiska stöd av föreningar genom bidrag och också kulturstipendium och kulturkampanjer fungerar därtill som stöd för föreningslivet.

Här följer de utvecklingsåtgärder som under våren 2021 valts som huvudsakliga utvecklingsåtgärder fram till 2025. Dessa ingår i de sju kulturplanerna som är interna arbetsdokument inom olika sektorer i kommunen. Utvecklingsåtgärderna presenteras här för att konkretisera hur kommunen jobbar för att utveckla kulturfältet och hur kommunen och tredje sektorn och kommuninvånarna tillsammans ska jobba för att nå den lokala visionen för kultur i Malax 2030. De är upp gjorda av personal på fritidskansliet, kommunbiblioteket, Malax-Korsnäs medborgarinstitut, inom bildningen, äldreomsorgen och småbarnspedagogiken.

7.1 Utvecklingsåtgärder för kulturfältet 2021-2025

- uppföljning av tillgänglighetsåtgärder och utveckling av dem. Denna insats är central för den övergripande målsättningen att varje malaxbo deltar i minst en lokalt ordnad kulturaktivitet per år
- utveckla god praxis kring kulturläroplanen och möte med kulturaktörer kring aktuella möjligheter för skolor, inklusive årliga mål och utvärdering och planering för nästa läsår
- en god praxis för användning av Svenska kulturfondens stöd Kultur i skolan/biblioteket/vården inom ramen för kulturläroplanen, småbarnspedagogiken, gymnasiet och äldreomsorgen
- aktiv användning av Österbottens evenemangskalender alternativt Vasanejdens evenemangskalender som marknadsföringskanal för att säkerställa lokala evenemangs synlighet
- utveckling av interaktiva handlingsmodeller för kulturutveckling i samarbete med tredje sektorn och kommuninvånare
- en praxis kring konstutställningar skapas och tas i bruk
- årligt förverkligande av Malaxdagen
- införande av en kulturgala/föreningsgala/kultur- och idrottsgala för att premiera lokala kulturaktörer
- sommarevenemang, exempelvis picknick med musik. Fri samvaro med en del programinslag. Samordnat av Fritiden och föreningar
- en plan för offentlig konst och dess roll i kommunen sammanställs. Planeringen sker i samråd med Malakta
- fortlöpande information på sociala medier och i nyhetsbrev om lokala, nationella och internationella projekt som föreningar kan delta i
- sommarambassadörerna står för inlägg om kultur under maj-augusti. Under september till maj säkerställer kommunens kulturansvarige att kulturinslag syns i sociala medier
- utveckling av det finskspråkiga och det mångkulturella utbudet
- utveckling av kulturverksamhet inriktad på barn, familjer och ungdomar som del av bl.a. En barnvänlig kommun, fritidskansliets verksamhet och MIs verksamhet

- fortgående koordinering av kultur genom anställning av en kulturansvarig, och som del av det uppföljning av utvecklingsmöjligheter, förmedling av information och aktiv ansökan om externa projektmedel för utveckling inom de utvecklingsspår och -möjligheter som uppkommer
- tydliga processer skapas och etableras kring dokumentering av utvecklingsmöjligheter för kultur per läsår, prioriterade mål och uppföljning av utfallet då ett läsår gått. Detta gäller kulturläroplanen för grundskolan, samt kulturplanerna inom äldreomsorgen, småbarnspedagogiken, MI och fritidskansliet samt uppföljning av åtgärdsbehov som framkommer på ett årligt möte med äldrerådet, ungdomsfullmäktige och rådet för personer med funktionsnedsättning
- aktivt nyttjande av pågående lokala, regionala och nationella projekt som berör kultur i Malax
- samarbete med eller en aktiv dialog med andra kommuner t.ex. kulturansvariga, regionala organisationer, gemensamma projekt med aktörer utanför Malax (föreningar, organisationer, kommuner)
- utreda möjligheter att förverkliga föreningarnas önskemål om ökade bidrag
- en aktiv dialog med föreningar kring kulturaktiviteter, informationsförmedling till dem, samarbete då möjlighet ges och stöd för ansökning av externa medel

7.2 Utvecklingsåtgärder per sektor 2021-2030

Utgångspunkten i Malax kulturprogram 2021-2030 är att kulturutveckling dels behöver bestå av kontinuerligt och systematiskt arbete för att upprätthålla kulturverksamhet och få utveckling till stånd, men dels också behöver ge utrymme för att ta tillfällena i akt, förverkliga idéer och önsningar som känns angelägna. Spontanitet och fri kreativitet får inte kvävas av systematik och fasta åtgärdsplaner, och om situationen inom exempelvis en skola eller en förening eller en specifik verksamhet kräver det vid någon tidpunkt skall man också kunna minimera årets utvecklingsinsatser. Detta möjliggörs genom att de interna kulturplanerna och årlig uppföljning innefattar ett minimum, men att man utöver det har möjlighet att välja fler eller färre utvecklingsåtgärder i planerna för följande år. Spontanitet och fri kreativitet är det utöver detta fritt fram för. Någon plan för den fria kreativiteten behövs inte, men det kan dokumenteras i en årlig utvärdering bara för att stöda insikten om var man ligger med kulturinsatser i en viss verksamhet. Den spontana och fria delen och utrymmet för justering också i den systematiska delen är viktiga aspekter av den önskade arbetskulturen inom kultur i Malax kommun. Det systematiska, årliga kulturarbetet säkerställer kontinuitet och uppföljning av utvecklingsåtgärder för kultur gjorda inom kommunen samt en aktiv dialog med och ett stöd av tredje sektorn och vid behov och tillfälle också en dialog med första och ett samarbete med fjärde sektorn. Den fria och spontana delen av verksamhetskulturen säkerställer att värderingarna som nämns i utkastet för "Kulturprogram Österbotten 2021-2025" uppnås, alltså öppenhet, mod och förtroende. I det programmet nämns att det ömsesidiga förtroendet skall göra att kulturaktörer i Österbotten har lätt att samarbeta och att en välkomnande atmosfär skall råda där alla kulturaktörer ryms med och att man också ska våga ta risker och få misslyckas. Denna typ av verksamhetskultur är en viktig grund till arbetskultur och samarbetskultur inom kultur i Malax och också ett svar mot önsningar som framkommer i enkätsvaren om kultur i Malax 2030 som är del av "Kulturplan per 17.3.2020" Det framfördes där bland annat att mod att tänka stort och i nya banor behövs och att Malax kunde profilera sig som en konstkommun. Detta kan inte uppnås enbart genom systematiska arbetsmetoder, utan det behövs också friare, kreativa och snabbt formbara arbetsmetoder där olika aktörer smidigt kan komma samman och arbeta tillsammans för kulturen i Malax.

Det övergripande målet för hela kulturfältet är att varje malaxbo deltar i minst en lokalt ordnad kulturaktivitet per år. Det målet är också del av Malax kommuns kommunstrategi som det övergripande målet för kultur i Malax. Utvecklingsinsatser som görs verkar för att främja det målet, samt verksamhetsförutsättningarna för kultur i Malax och förverkligande sker både genom systematiska och friare arbetsmetoder av många parter. I denna sektion beskrivs hur kommunen arbetar och samarbetar kring att förverkliga och uppnå strategin för kultur 2030, samt hur systematisk verksamhetskultur kan existera parallellt med en öppen, fri, spontan, levande och formbar gemensam verksamhetskultur kring kulturutveckling i kommunen.

7.2.1 Fritidskansliet

En kulturansvarig som arbetar för kommunen på lång sikt anses vara nödvändig för uppfyllandet av detta kulturprogram, därför att denna person följer upp användningen av kulturplanerna inom kommunen, träffar råden och ungdomsfullmäktige en gång per år, följer upp och förverkligar deras förslag, samt aktivt arbetar mot tredje sektorn för att stöda föreningarna. Utöver koordinering av kulturfältet ska också den kulturansvariga dela information om kulturaktiviteter i kommunen på kommunens sociala medier och i informationsbrevet. Kontakt ska hållas med kulturansvariga i andra kommuner, regionala kulturaktörer och -organisationer, pågående projekt skall nyttjas och nya skall initieras inom kommunens verksamhetsområden då så anses skäligt. Tredje sektorn ska också få hjälp med ansökningar om extern finansiering och dessutom ska den kulturansvariga hålla sig à jour med aktuella trender, möjligheter och dela den infon med parter som kan ha nytta av dem. Idrott och kultur får också gärna kombineras, och något årligt kulturevenemang i kommunens regi som ordnas i samarbete med föreningarna behöver etableras. Den kulturansvariga skall kort sagt koordinera, informera, utreda, förverkliga och se till att kulturaktiviteter och kulturverksamhet är en tydlig del av det som Malax kommun arbetar för att främja.

Fritidskansliets konkreta insatser som är del av listan "Utvecklingsåtgärder för kultur 2021-2025" i detta kulturprogram:

- uppföljning av tillgänglighetsåtgärder och utveckling av dem. Denna insats är central för den övergripande målsättningen att varje malaxbo deltar i minst en lokalt ordnad kulturaktivitet per år
- verka för aktiv användning av Österbottens evenemangskalender eller Vasanejdens evenemangskalender som marknadsföringskanal för att säkerställa lokala evenemangs synlighet
- utveckling av interaktiva handlingsmodeller för kulturutveckling i samarbete med tredje sektorn och kommuninvånare
- en praxis kring konstutställningar skapas och tas i bruk
- införande av en kulturgala/föreningsgala/kultur och idrottsgala för att premiera lokala kulturaktörer
- sommarevenemang, exempelvis picknick med musik. Fri samvaro med en del programinslag. Samordnat av Fritiden och föreningar
- plan för offentlig konst och dess roll i kommunen. Planeringen sker i samråd med Malakta
- fortlöpande information på sociala medier och i nyhetsbrev om lokala, nationella och internationella projekt som föreningar kan delta i

- synlighet av kulturinlägg på sociala medier under september-maj. Sommar-ambassadörerna sköter sociala medier under maj-augusti.
- utveckling av det finskspråkiga och det mångkulturella utbudet
- utveckling av kulturverksamhet inriktad på barn, familjer och ungdomar
- fortgående uppföljning av utvecklingsmöjligheter, förmedling av information och aktiv ansökan om externa projektmedel för utveckling inom de utvecklingsspår och -möjligheter som uppkommer.
- aktivt nyttjande av pågående lokala, regionala och nationella projekt som berör kultur i Malax
- samarbete med eller en aktiv dialog med andra kommuner t.ex. kulturansvariga, regionala organisationer, gemensamma projekt med aktörer utanför Malax (föreningar, organisationer, kommuner)
- utreda möjligheter att förverkliga föreningarnas önskemål om ökade bidrag
- uppföljning av kulturarbetet som görs, bl.a. genom kulturplanerna inom olika sektorer i kommunen
- en aktiv dialog med föreningar kring kulturaktiviteter, informationsförmedling till dem, samarbete då möjlighet ges och stöd för ansökning av externa medel

Utöver detta följs också mål som är del av kommunens strategi gällande kultur upp årligen. Vid behov kan några av de ovannämnda insatserna prioriteras per år. Utfallet och prioriteringarna följs upp av Fritids- och kulturnämnden. En dialog kring kulturåtgärder, mål och utfall förs också med Malax-Korsnäs MI samt Malax kommunbibliotek.

7.2.2 Malax kommunbibliotek

Kommunbibliotekets verksamhet är en viktig del av kulturfältet i Malax. Verksamheten är styrd av ”Lag om allmänna bibliotek”, men en skild kulturplan görs också upp för att följa upp hur biblioteket arbetar med utveckling av kultur per läsår. Detta är internt arbetsdokument som bibliotekschefen ansvarar för. Fritids- och kulturnämnden tar också del av målsättningarna och utfallet av denna plan. En dialog kring kulturåtgärder, mål och utfall förs också med Malax-Korsnäs MI samt Fritidskansliet.

Kommunbiblioteket ansvarar för uppgörande och uppföljning av kulturplanen, uppföljning av målsättningar som är del av kommunstrategin och är en viktig del i samarbetet kring kulturutveckling inom kommunen.

Kommunbibliotekets del i utvecklingsåtgärder för kultur 2021-2025 är följande:

- utveckla god praxis kring kulturläroplanen och de kulturplaner där bibliotekets verksamhet ingår, inklusive årliga mål och utvärdering och planering för nästa läsår Lite väl ambitiöst?
- en god praxis för och årlig uppföljning av användning av Svenska kulturfondens stöd Kultur på biblioteket samt andra tillgängliga externa stöd
- aktiv användning av Österbottens evenemangskalender alternativt Vasanejdens evenemangskalender som marknadsföringskanal för att säkerställa lokala evenemangs synlighet
- medverka vad gäller egna utrymmen då en god praxis kring konstutställningar skapas och tas i bruk
- fortlöpande information på sociala medier och vid behov i kommunens infotidning

- medverkar i utveckling av kulturverksamhet inriktad på barn, familjer och ungdomar bland annat genom att ansvara för läsfrämjande verksamhet

7.2.3 Malax-Korsnäs MI

Medborgarinstitutet verkar inom den fria bildningen och verksamheten styrs av lagen om fritt bildningsarbete. Grundundervisning i bildkonst och teaterkonst handhas också av Malax-Korsnäs MI enligt lagen om grundläggande konstundervisning för barn och ungdomar. En skild kulturplan görs ändå också för medborgarinstitutets del, för att stöda uppföljningen av kulturutveckling. Här är kulturutvecklingsåtgärder för MIs del som delvis nämns i åtgärder för 2021-2025:

- utveckling av utbud och tillgänglighet för olika målgrupper
- utökad kommunikation och samarbete med bl.a. äldrerådet, ungdomsfullmäktige och rådet för personer med funktionsnedsättning för respons av verksamheten och utvecklande av kulturverksamheten för respektive målgrupper
- marknadsföring av kulturverksamhet riktad till ungdomar på gymnasiet och högstadiets sociala medier
- publicering av inlägg om kulturverksamhet på egna sociala medier samt delning på Malax kommuns officiella sociala medier

Utöver utvecklingsåtgärderna ovan följs också målsättningarna som är del av kommunstrategin upp. Årligt utfall av eventuella valda prioriteringar behandlas även av Fritids- och kulturnämnden.

7.2.4 Grundskolor och gymnasiet

I Malax finns fyra svenskspråkiga lågstadier, ett finskspråkigt lågstadium, plus ett svenskspråkigt högstadium och ett svenskspråkigt gymnasium med elever från Malax och Korsnäs. Lågstadierna och högstadiet arbetar med kultur genom en gemensam plan kallad kulturläroplan och gymnasiet har en skild kulturplan. Detta är de utvecklingsåtgärder som gäller lågstadierna och högstadiet, respektive gymnasiet:

Lågstadierna och högstadiet

- en kulturläroplan som skapar en jämlik grund för kulturell bildning för årskurs 1 till årskurs 9 görs upp för Malax och Korsnäs kommun under våren 2021. Denna följs upp årligen och utfallet utvärderas av arbetsgruppen för kulturläroplanen som består av representanter från både skolor och biblioteket.
- användningen av Svenska kulturfondens stöd "kultur i skolan" följs upp. Andra typer av externt stöd kan också övervägas.
- en god informationsgång om pågående projekt och det som är aktuellt hos kulturaktörer eftersträvas. Ett årligt möte hålls med kulturaktörer på våren och kulturarbetaren förmedlar information om möjligheterna för skolorna.

- kultur som görs i skolorna lyfts upp i egna sociala medier samt delas på kommunens officiella sociala medier som del av att synliggöra kultur i Malax
- Malax-Korsnäs MI kan informera om specifika kurser för ungdomar också i högstadiets sociala medier

Lågstadierna och högstadierna arbetar aktivt med kulturläroplanen genom kulturläroplansgruppen. Kulturarbetaren ansvarar för uppföljningen av de övriga målsättningarna förutom den sista målsättningen som rör MI. MI ansvarar för den målsättningen.

Gymnasiet i Petalax

- användningen av Svenska kulturfondens stöd "Kultur i skolan" följs upp. Andra typer av externt stöd kan också övervägas.
- en god informationsgång om pågående projekt och det som är aktuellt hos kulturaktörer eftersträvas. Årligt utfall av valda prioriteringar behandlas även av Fritids- och kulturnämnden.
- kultur som görs i skolan lyfts upp i skolans sociala medier samt delas på kommunens officiella sociala medier som del av att synliggöra kultur i Malax
- Malax-Korsnäs MI kan informera om specifika kurser för ungdomar också i gymnasiets sociala medier
- gymnasiets studeranderåd håller ett årligt möte med kommunens kulturarbetare för att dryfta frågor kring kultur. Kulturarbetaren ansvarar för att utreda och förverkliga förslag och återkoppla till studeranderådet.

Gymnasiet ansvarar endast för publicering av inlägg kring kulturaktiviteter i skolan i sociala medier. Övriga målsättningar följs upp av kulturarbetaren. Antalet "Kultur i skolan"-projekt är del av uppföljningen av målen för kultur i kommunstrategin.

7.2.5 Äldreomsorgen

Äldreomsorgen i Malax har 2021 fyra verksamhetsställen runtom i kommunen. De har en skild kulturplan och svarar för förverkligande och utvärdering av den. Detta är de utvecklingsåtgärder som gäller dem:

- aktivt nyttjande av pågående lokala, regionala och nationella projekt som berör kultur i äldreomsorgen genom information från kulturarbetaren
- användning av Svenska kulturfondens "Kultur i vården" och årlig uppföljning av det. Kulturarbetaren hjälper vid behov till med ansökningar.
- något inslag av kulturinsatser i vården eftersträvas som del av inläggen på Malax kommuns officiella sociala medier

Äldrevården ansvarar för samtliga målsättningar, men kulturarbetaren kan bistå med information, delar äldrevårdens inlägg på kommunens officiella sociala medier och kan vid behov också hjälpa med att söka medel från Svenska kulturfonden.

7.2.6 Småbarnspedagogiken

Dagvård av barn upp till förskolan hör till småbarnspedagogiken. Under 2021-2022 har småbarnspedagogiken en skild kulturplan, men målet är att under våren 2022 göra upp en gemensam del för småbarnspedagogiken i Malax som del av en uppdatering av kulturläroplanen. Småbarnspedagogiken börjar då ingå i kulturläroplansgruppen och den uppföljning som hör till den från och med hösten 2022. Dessa utvecklingsåtgärder som nämns i kulturprogrammet gäller småbarnspedagogiken:

- användningen av Svenska kulturfondens stöd ”kultur på skolan/förskolan” följs upp. Andra typer av externt stöd kan också övervägas
- kultur som görs i daghemmen lyfts upp i egna sociala medier samt delas ibland på kommunens officiella sociala medier som del av att synliggöra kultur i Malax
- en praxis för utställningar av barnens kreationer och teckningar utarbetas
- att under vårvintern 2022 göra upp en del för småbarnspedagogiken i Malax och Korsnäs kommuns kulturläroplan, och från och med hösten 2022 börja jobba med den

Årligt utfall av valda prioriteringar behandlas även av Bildningsnämnden.

7.2.7 Första, tredje och fjärde sektorn

Malax kommuns kulturprogram kan inte ålägga tredje sektorn några direkta uppgifter eller ansvarsområden lika lite som företag, alltså första sektorn, kan åläggas några plikter. Fjärde sektorn är öppna evenemang och utvecklingsinitiativ som ordnas utan bakomliggande organisation. Fjärde sektorn är också fristående från kommunen. Faktum är ändå att kultur i Malax mår allra bäst om alla sektorer samverkar väl, och att samarbete över organisationsgränser behövs för att visionen för kultur i Malax ska nås. Tredje sektorn är en enormt viktig del av det kulturarbete som görs i Malax kommun och står för den kulturella mångfald som finns i Malax. Det finns också företagare som verkar inom kultur och konst i Malax.

Företagare, föreningar och eventuella initiativ inom fjärde sektorn är fristående delar av kultur, men det är del av kulturarbetarens arbete att arbeta för god samverkan med övriga kulturaktörer i Malax, samarbete och en aktiv dialog. Kulturarbetaren kan också förmedla relevant information, initiera diskussioner och vid behov stöda föreningar som vill söka om extern finansiering exempelvis från fonder. Föreningar kan också söka om stöd från kommunen för olika kulturinsatser och ett kulturstipendium finns för att premiera en person som framhävt sig eller visat talang inom ett konstnärligt område. Pris delas också ut till årets företagare i kommunen. Här är de utvecklingsinsatser som gäller föreningar, men som är frivilliga för dem:

- samarbete kring att göra det möjligt för varje malaxbo att delta i minst en lokalt ordnad kulturaktivitet per år

- verka för aktiv användning av Österbottens evenemangskalender eller Vasanejdens evenemangskalender som marknadsföringskanal för att säkerställa lokala evenemangs synlighet
- utveckling av interaktiva handlingsmodeller för kulturutveckling, samarbete mellan fritidskansliet, tredje sektorn och kommuninvånare
- deltagande i en kulturgala/föreningsgala/kultur- och idrottsgala för att premiera lokala kulturaktörer
- sommarevenemang, exempelvis picknick med musik. Fri samvaro med en del programinslag. Samordnat av Fritiden och föreningar
- plan för offentlig konst och dess roll i kommunen. Planeringen sker i samråd med Malakta
- samarbete kring synlighet av kulturinlägg på sociala medier
- utveckling av det finskspråkiga och det mångkulturella utbudet
- samarbete kring utveckling av kulturverksamhet inriktad på barn, familjer och ungdomar
- information om pågående lokala, regionala och nationella projekt som berör kultur i Malax förmedlas av kulturarbetaren, men också gärna från föreningar till kommunen
- en aktiv dialog med och mellan föreningar och andra sektorer kring kulturaktiviteter, informationsförmedling, samarbete då möjlighet ges

7.2.8 Råd och ungdomsfullmäktige

En del av det årliga systematiska arbetet med kultur inom kommunen är också ett årligt möte med råden samt ungdomsfullmäktige. Råden och ungdomsfullmäktige har då möjlighet att framföra önskemål om kulturutveckling i kommunen och den kulturansvarige åtar sig att utreda, förverkliga om möjligt och återkoppla till råden och ungdomsfullmäktige om utfallet. Detta görs för att kunna beakta olika grupperns tillgänglighet till kultur och är ett konkret sätt att arbeta med det övergripande målet om att varje malaxbo deltar i minst en lokalt ordnad kulturaktivitet per år. Här är de åtgärder kring kultur som gäller råden och ungdomsfullmäktige:

- diskussion om kultur i Malax och utvecklingsbehov och möjligheter som gäller tillgänglighet till kultur för unga, äldre och personer med funktionsnedsättningar
- diskussion om utveckling av det finskspråkiga och det mångkulturella utbudet
- diskussion om utveckling av kulturverksamhet inriktad på barn, familjer och ungdomar
- diskussion om uppföljning av tillgänglighetsåtgärder och utveckling av dem

Dessa insatser har ingen skild kulturplan, utan i stället utgör protokollsutdragen från mötena sättet att följa upp förslag givna på mötet. Återkoppling görs kring utförda åtgärder på lämpligt sätt, t.ex. som informationsärendet under ett möte. Insatserna är däremot del av att säkerställa uppfyllandet av den övergripande målsättningen om att varje malaxbo deltar i minst en lokalt ordnad kulturaktivitet per år, samt att tillsammans utveckla kulturfältet så att visionen för 2030 nås.

8 Kulturplaner och kommunalt ansvar

Mera detaljerade kulturplaner görs upp för de olika kommunala verksamheterna. Verksamheterna bestämmer själva hur man bäst jobbar med planerna, men viktigt är att det finns årliga målsättningar och uppföljning av planerna samt en ansvarsperson. Nämnderna behöver också ta ställning till dessa planer och ska ta del av det årliga utfallet. Möten för att stämma av med annan kommunal verksamhet kan med fördel också hållas, t.ex. mellan kommunbiblioteket, Malax-Korsnäs MI samt fritidskansliet, då behov uppstår.

Sektorerna ansvarar själva för sina egna målsättningar och sin uppföljning, men information, kommunikation, nödvändiga utredningar av nya möjligheter samt koordinering av kulturarbetet behöver följas upp av en kulturansvarig vid fritidskansliet. Denna person kan också medverka i eller rådge om skrivandet av projektansökningar som rör kultur både inom kommunens olika verksamheter och stöda föreningar som vill söka projektmedel, och ansvara rätt för dialog med fjärde sektorn samt företag ifall det finns behov för det.

9 Verksamhetskultur för kulturutveckling

Spontanitet och fri kreativitet upprätthålls genom god kommunikation, informationsgång, synlighet av kultur, och främjande av möten mellan intresserade parter kring aktuella teman och möjligheter. Nätverk lokalt, regionalt och nationellt är också viktiga. Den fria och kreativa, spontana delen ska inte aktivt styras, utan snarare bli en del av verksamhetskulturen kring kulturutveckling i Malax. Målet är att verksamhetskulturen gör att kommunens sektorer är medvetna om var de står gällande kulturaktiviteter och hur de arbetar för att utveckla sin kulturverksamhet. Tredje sektorn och kommuninvånare i allmänhet är också medvetna om kulturinsatser som görs både inom kommunen och inom tredje sektorn och ser och tar tag i möjligheter som uppkommer både enskilt och tillsammans. Fjärde sektorns initiativ uppmuntras och välkomnas och professionella konst- och kulturutövare anser att Malax är en god plats att verka på. Värderingarna öppenhet, mod och förtroende som nämns i utkastet till Kulturprogram Österbotten 2021-2025 samt tas upp av respondenter i enkätsvaren om kultur i Malax 2030 i "Kulturplan per 17.3.2030" förverkligas genom denna verksamhetskultur.

Malax är redan 2020 en kommun med engagerade och aktiva kommuninvånare. Det finns alla förutsättningar för att få till stånd en aktiv, levande och driftig arbetskultur inom kulturfältet som gemensamt arbetar för att nå visionen för 2030 och göra kultur till en naturlig del av allas vardag. Kjell Lindström som är en svensk trend- och omvärldsspanare talade på "Den finlandssvenska Landsbygdsriksdagen 25.3.2021" om att en trend som påverkar organisationer för närvarande är att man går mot att arbeta i svärm kring problemlösning eller en möjlighet som uppkommer. Det är inte fasta nätverk, eller nödvändigtvis organisationer på samma ort som arbetar för en gemensam sak, utan personer som har intresse och kunskap kommer samman dels fysiskt och dels med digitala medel för att tillsammans jobba fram en lösning på ett problem, eller förverkliga en möjlighet som man identifierat. Detta är något som kunde eftersträvas som process för spontan kulturutveckling i Malax kommun. Det är viktigt att jobba systematiskt, utvärdera årligen och informera och kommunicera väl så att det är tydligt var man står med kulturen inom olika verksamheter, men det är också viktigt att ha en öppen kultur som är för spontanitet och fri kreativitet då någon möjlighet ses av en aktör. Samarbete kring en sådan möjlighet med lämpliga parter skulle vara att jobba just i svärm så som Kjell Lindström nämner. Det kontinuerliga etablerade och systematiska samarbetet kombinerat med en öppen, smidig och formbar kultur byggd på förtroende och mod som också kan reagera snabbt på möjligheter som uppkommer kring kulturutveckling förefaller ge de bästa förutsättningarna för att nå

visionen för Malax 2030. Skapandet av denna kultur görs gemensamt av alla inblandade, men också här kan den kulturansvariga på kommunen verka för att både den systematiska och den öppna, spontana och snabbt reagerande arbetskulturen får utrymme att verka.

10 Godkännande av kulturprogrammet och uppdatering

Kulturprogrammet behandlas och godkänns i Fritids- och kulturnämnden 2021 efter att ha varit tillgängligt för kommentarer för allmänheten och efter att det också granskats internt på kommunen och preliminärt av fritids- och kulturnämnden. Kulturprogrammet ges också till kännedom åt kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Protokollet på godkännande finns som bilaga till programmet. Programmet bör uppdateras senast 2025 då nya utvecklingsåtgärder ska väljas fram till 2030. Avsnittet kring kommunstrategin och dess målsättningar kring kultur kan uppdateras då kommunstrategin fastställts. "Kulturinventering 2019, Malax kommun" som kvarstår som skilt dokument uppdateras 2025 och 2030.

Vision för kultur i Malax 2030

Kultur och konst bidrar till att skapa välmående åt alla malaxbor och ge barn och ungdomar en god kulturell bildningsnivå. Kultur och konst berikar också den offentliga miljön, skapar växelverkan, dialog lokalt och med omvärlden samt ger utrymme för utveckling av den lokala och personliga identiteten. Konsten och kulturens egenvärde erkänns och omfattas av alla i Malax. Mångkultur är en naturlig del av samvaron och integrationen av nya inflyttare är smidig. Kultur och konst är därtill tillsammans med idrott en viktig del av det som ger Malax kommun attraktivitet som boendeplats, skapar delaktighet och gemenskap. Konst, kultur och idrott är del av Malax platsvarumärke.